

Møteprotokoll

Kristiansand kirkelige fellesråd

Møtedato: 11.02.2025 kl. 18:30
Møtested: Kirkevergens kontor
Arkivsak: 24/00098

Til stede: Per Sigurd Sørensen, Rune Nikolaisen, Tom Otto Utsogn, Preben Hægeland Andersen, Wenche Bariås, Torun Gitmark, Vidar Jakobsen, Ole Fritjof Godtfredsen, Mari Sjøvold Haaland, Arne Greibesland, Gunn Elisabet Rohrlapper Bjerke, Tor Gunnar Engestøl Broen, Monica Kragholm, Nils Terje Andersen, Dag Øyulf Vige

Møtende
varamedlemmer:

Forfall: Elin Saltrøe, Knut Asbjørn Koland

Andre: Ingvild Torjussen Gjone, Torjus Hamre Finsrud

Protokollfører: Andreas Andersen

SAKSLISTE		Side
Godkjenning av innkalling og saksliste		
Godkjenning av protokoll		
1/25	KKF Godkjenning av protokoll 19.11.2024	2
Orienteringssaker		
2/25	Orienteringssaker februar 2025	3
Saker til behandling		
3/25	Godkjenning av vedtekter for gravplassene i Kristiansand	4
4/25	Arbeid med omstilling 2025	8
Eventuelt		

Kristiansand 19.02.2025

Per Sigurd Sørensen
Nestleder

Andreas Andersen
Sekretær

Godkjenning av innkalling og sakliste

Godkjenning av protokoll

1/25 KKF Godkjenning av protokoll 19.11.2024

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kristiansand kirkelige fellesråd	11.02.2025	1/25

Saksorientering

Møteprotokoll fra fellesrådets møte 19.11.2024 ble sendt på epost.

Forslag til vedtak

Fellesrådet tok den godkjente møteprotokollen fra møtet 19.11.2024 til orientering.

Møtebehandling

Kommunens representant påpekte at protokollen skulle ha angitt stemmetall på sak 31/24 – Høring om rammer for kirkevalget. På høringsspørsmål 10, 22 og 23 var det 2 som stemte mot forslag til vedtak og 14 som stemte for.

Vedtak

Fellesrådet tok den godkjente møteprotokollen fra møtet 19.11.2024 til orientering.

(Enst.)

Orienteringssaker

2/25 Orienteringssaker februar 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 KKF Arbeidsutvalg	28.01.2025	1/25
2 Kristiansand kirkelige fellesråd	11.02.2025	2/25

Saksorientering

Kirkens Ungdomsprosjekt (KUP)

Daglig leder i KUP, Ingunn Lyngset Holme, orienterte om det viktige arbeidet som kirken i Kristiansand er involvert i, og om organisasjonens videre planer. KUP er en ideell og diakonal organisasjon som driver forebyggende og relasjonelt arbeid for barn og unge i utsatte livssituasjoner. Organisasjonen ble startet i 1991 på initiativ fra menighetene i Domprostiet sammen med KFUM/KFUK, og alle menighetene er representert i KUPs representantskap.

Organisasjon

- Allmøte i januar om hovedlinjer i fellesrådets planer for 2025
- Nytt lønns- personal og regnskapssystem
- AU har levert høringssvar om strategi for Hovedorganisasjonen KA 2025-2029
- AU har levert høringssvar til Kirkerådet om biskopens tilsyn

HR

- Status bemanning
- Oppdatering stabsprosesser
- HMS og vernearbeid 2025

Økonomi

- Tilskudd fra kommunen for 2025

Gravplass

- Utvidelse av Voie gravplass: Kontrakt med rådgiver
- Status utvidelse av Randesund gravplass
- Statsforvalterens tilsyn av krematoriet: Status i saken

Forslag til vedtak

Fellesrådet tok informasjonen til orientering.

Møtebehandling

Vedtak

Fellesrådet tok informasjonen til orientering.

(Enst.)

Saker til behandling

3/25 Godkjenning av vedtekter for gravplassene i Kristiansand

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 KKF Arbeidsutvalg	28.01.2025	2/25
2 Kristiansand kirkelige fellesråd	11.02.2025	3/25

Saksorientering

Oppfølging av tidligere vedtak

Det vises til sak 29/24 der fellesrådet behandlet høringsutkast til reviderte gravplassvedtekter. Vedtak i saken var:

«Kristiansand kirkelige fellesråd gir sin tilslutning til kirkevergens høringsversjon til ny gravplassforskrift med de endringer som fremkom i møtet. Etter slik høring med frist 31.01.2025 ber fellesrådet om å få forslaget til forskrift tilbake for endelig vedtak før oversendelse til Statsforvalteren for godkjenning.»

Saken har vært på høring til følgende institusjoner

- Begravelsesbyråene
- Tros- og livssynssamfunn som er registrerte i kommunen
- Menighetsrådene i Domprostiet
- Kristiansand kommune
- Steinhuggere og private gravstellere

Informasjon om høringen er sendt til alle berørte festere, om lag 7000 brev. Høringen er annonsert i regionens lokalaviser med 2 innrykk, samt lagt ut på fellesrådets og kommunens hjemmesider.

I tillegg arrangerte vi et informasjonsmøte i kommunens innbyggertorg der kirkevergen redegjorde for hvorfor vedtektene endres, og gikk gjennom disse. Det ble åpnet for spørsmål og innspill. Møtet var godt besøkt.

Høringsinnspill

Det er registrert 18 høringsinnspill til vedtektene. Se eget vedlegg i sakspapirene med oversikt over innspillene. Fra de institusjonelle høringsinstansene er det kun Kristiansand kommune som har avgitt høringsuttalelse. I tillegg har daglig leder i Søgne menighet gitt et innspill, og gravplassmyndigheten har foreslått en justering. Som redegjort for over, har informasjon om høringen blitt kunngjort bredt, og de fleste høringsinnspillene er gitt av festere og andre med interesser i gravplassene i Kristiansand.

Det har i tillegg kommet flere titalls henvendelser på telefon og ved fysisk besøk på kontoret som har handlet om spørsmål knyttet til eget feste og behov for veiledning for å forstå innholdet i brevet som ble sendt ut. De som har hatt synspunkter på selve høringssaken har blitt oppfordret til å sende innspillet skriftlig.

Flere har uttrykt skuffelse over at mulighetene for kistebegravelse begrenses på Kristiansand gravplass. Noen stiller spørsmål om hvorfor det har vært mulig med kistebegravelser inntil nylig når dette nå ikke lenger er mulig. Andre uttrykker fortvilelse over at graver der for eksempel ektefelle er gravlagt, ikke kan benyttes når de selv går bort. Flere gir uttrykk for at kremasjon ikke er riktig for dem og dermed ikke et reelt alternativ. Noen kritiserer også at det ikke tidligere er opplyst om plassutfordringene slik at de kunne ha gjort andre valg med hensyn til gravsted.

Enkelte har spilt inn et ønske om at adgangen til dispensasjon fra bestemmelser i vedtektene blir tolket «romslig» i en overgangsperiode for å søke å finne løsninger på vanskelige situasjoner knyttet til ønske om å benytte kiste på Kristiansand gravplass.

Innspill og henvendelser om bestemte gravsteder og personlige ønsker og reaksjoner er ikke kopiert inn i oversikten over høringsinnspill til vedtektene. I stedet er det laget et sammendrag med gjengivelse av innholdet i disse innspillene. Disse blir i tillegg besvart direkte til dem som har henvendt seg.

Saken har vært oppe til politisk behandling i formannskapet 22. januar og i bystyret 29. januar. I forkant av møtet i formannskapet og bystyret sendte kirkevergen over et høringsinnspill til kommunedirektøren med et forslag om å rette opp i en forskjellsbehandling som har oppstått i forbindelse med kommunesammenslåingen: I «gamle Kristiansand» har vi graver med dobbel dybde. Denne er gratis i friperioden (20 år), og friperioden utvides med nye 20 dersom nivå 2 i graven tas i bruk i løpet av de 20 årene. I Søgne og Songdalen har vi ikke dobbel dybde, med unntak av noen ganske få graver på ett felt i Søgne. De som ønsker å reservere en grav for ny gravlegging i fremtiden på disse gravplassene, må i dag betale festeavgift for graven de reserverer. Forslaget er derfor å sikre likebehandling i hele kommunen, og at de som benytter gravplassene i Søgne, Greipstad og på Finstrand og får tilvist enkel grav, kan reservere en grav ved siden av som ikke koster noe før friperioden på 20 år er ute.

Bystyrets vedtak i høringssaken var som følger:

1. *«Kristiansand kommune gir sin tilslutning til Kirkevergens høringsversjon til ny gravplassforskrift med de endringer som fremkommer i saken.*

Formannskapet støtter at for å sikre likebehandling i hele kommunen kan det ved gravplassene i Søgne, Greipstad og på Finstrand reserveres en grav ved siden av med en friperiode på 20 år. (Enst.)

2. *Bystyret henstiller til KKF å se på mulighetene for at det etableres urnefelt og minnelunder, med stor vekt på plasseringen og utformingen, på alle kommunens kirkegårder som ikke har dette fra før. (46/11)»*

Andre reaksjoner

I høringsperioden har det vært ett nyhetsoppslag i Fædrelandsvennen der en borger klaget på at brevet om høringssaken ble sendt ut tett oppunder jul. Kirkevergen svarte på kritikken, og forklarte bakgrunn for saken og årsaken til valg av tidspunkt for utsendelse av brev, og at festerne har rett til å få informasjon om at gravplassvedtektene er på høring. I denne nyhetssaken ble kirkevergen sitert på at «eksisterende graver ikke vil bli berørt». Utsagnet bygger på informasjon som er vedlagt høringssaken der det i dokumentet «Ofte stilte spørsmål» fremkommer svar på spørsmålet; «Hva betyr dette for eksisterende grav?». Her står følgende: «Eksisterende graver vil ikke bli berørt, og gravminner vil forbli på plass. Endringen gjelder kun fremtidig kistegravlegging». Dette er ment som svar til de mange som har misforstått innholdet i høringsdokumentene og blitt bekymret for at de mister gravplassen sin. Imidlertid har flere oppfattet svaret på en annen måte enn det som har vært intensjonen. Dette kunne med fordel vært formulert annerledes for å unngå slik misforståelse.

Behandling av høringsinnspill

Vedlagt saken er en samlet oversikt over høringsinnspillene med kirkevegens vurdering av disse. De innspillene som er foreslått tatt til følge er innarbeidet i vedlagte forslag til gravplassvedtekter, og er merket med «spor endring» i dokumentet. Enkelte innspill som tas til følge er knyttet til praksis i gravplassforvaltningen og medfører ikke endringer i vedtektene selv om de tas til følge. Dette gjelder kommunens vedtak om at det ved gravplassene i Søgne, Greipstad og på Finstrand kan reserveres grav ved siden av med en friperiode på 20 år for å sikre likebehandling i hele kommunen. Dette vil bli innført administrativt, og ikke som bestemmelse i vedtektene. Dette fordi vedtektene ikke behandler festeavgift, kun bestemmelser om feste. § 7 er dekkende også for denne nye ordningen. Vedtaks punkt 2 i bystyrets innstilling behandles som et innspill til det videre arbeidet med å utvikle gravplasstilbudet, og medfører ingen endringer i vedtektene.

Høringsinnspill om at adgangen til å søke dispensasjon fra bestemmelser i vedtektene knyttet til kistegravlegging på Kristiansand gravplass må praktiseres «romslig» i en overgangsperiode, foreslås at etterkommes. Det er her viktig å påpeke at gravplassmyndigheten i samarbeid med parkvesenet har foretatt oppmåling av alle graver, samt utført kontrollmålinger i tillegg. Det er derfor lite trolig at søknader om dispensasjon kan innvilges. Et avslag fra gravplassmyndigheten kan påklages statsforvalteren, jmf Gravplassloven § 24, og gir festere nødvendig sikkerhet for at deres sak kan etterprøves. Gravplassmyndighetens adgang til å vurdere enkeltsaker er ivarettatt i vedtektenes § 17.

Et høringsinnspill påpeker at gravplassvedtektene i tidligere Søgne kommune hadde et forbud mot kistegravlegging på ett av feltene ved Søgne hovedkirke. Dette har ikke kommet med i vedtektene etter kommunesammenslåingen, men har vært praktisert i tråd med tidligere vedtekter. Det aktuelle feltet er derfor tatt med som nytt punkt c i § 6.

Det vises til innspill som fremkom på fellesrådets møte 19.11.2024 der en av fellesrådets representanter foreslo at det for festede graver som gjenbrukes skal

innføres en ny friperiode på 20 år. Dette har ikke blitt vurdert i høringsperioden da en ikke har hatt kapasitet til å regne på de økonomiske konsekvensene av en slik endring. Kirkevergen skal imidlertid utarbeide en gravplassmelding for kommunen der flere forhold knyttet til arealbehov, utforming av tilbud, krematoriekapasitet, demografisk utvikling og fremtidige behov skal kartlegges. Det vil i denne forbindelse være naturlig å vurdere forslaget om ny friperiode ved gjenbruk av festet grav.

Informasjonsmøte på kommunens innbyggertorg

16. januar 2025 ble det avholdt informasjonsmøte om gravplassvedtektene i amfiet i kommunens innbyggertorg. Møtet var godt besøkt, og lokalet var fullt. Kirkevergen gav her en orientering om gravplassene og gravplasstilbudet i kommunen, samt om den siste tidens arbeid med utvidelse av flere gravplasser. Deretter ble det orientert om bakgrunn for arbeidet med revisjon av gravplassvedtektene, og om utfordringene på Kristiansand og Oddernes gravplass. Det ble i den sammenheng redegjort for hvorfor det er nødvendig å stenge for nye kistebegravelser på Kristiansand gravplass, og på enkelte felt på Oddernes gravplass. De viktigste endringene i vedtektene ble gjennomgått, samt oversikten over «vanlig stilte spørsmål». Det ble deretter åpnet opp for innspill og kommentarer. Innspillene var i hovedsak de samme som det som har kommet frem gjennom henvendelser på telefon og ved besøk til kirkevergens kontor. Gravplassmyndigheten var til stede med flere representanter som besvarte spørsmål og gav veiledning.

Sluttkommentar

Gjennom høringsprosessen har fellesrådet sett at problemstillingene knyttet til kistebegravelser på Kristiansand gravplass skulle vært tatt tak i for flere år siden. Man kunne da lagt til rette for en mer gradvis og styrt overgang til urnebegravelser på denne gravplassen, og unngått den brå overgangen som nå har blitt nødvendig. Det er forståelig at saken skaper uro hos mange. Når forholdene på Kristiansand gravplass nå er avdekket er det likevel viktig og riktig at gravplassvedtektene blir oppdaterte slik at de er i tråd med de sentrale lover og forskrifter. Dette legger til rette for at gravplassmyndigheten i fremtiden bedre kan oppfylle ansvaret for at gravplassene forvaltes «med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser», jmf. gravplassloven § 3.

Som gravplassmyndighet i Kristiansand er det fellesrådet som fastsetter vedtektene, men Statsforvalteren i Vestfold og Telemark som nasjonal gravplassmyndighet som godkjenner forskriften før den kunngjøres på Lovdata.

Forslag til vedtak

Kristiansand kirkelige fellesråd vedtar ny gravplassforskrift i tråd med innstillingen som ble lagt frem for fellesrådet.

Møtebehandling

Kommunens representant fremmet forslag til nytt vedtakspunkt som svar på bystyrets vedtakspunkt 2 om å se på muligheten for å etablere urnefelt og minnelunder på alle kommunens gravplasser. Det ble votert over forslaget, som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kristiansand kirkelige fellesråd vedtar ny gravplassforskrift i tråd med innstillingen som ble lagt frem for fellesrådet.
(Enst.)
2. Kristiansand kirkelige fellesråd ønsker at det etableres urnefelt og minnelunder på alle kommunens kirkegårder. Praktiske konsekvenser vurderes i forbindelse med utarbeiding av ny gravplassmelding.
(Enst.)

4/25 Arbeid med omstilling 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 KKF Arbeidsutvalg	28.01.2025	3/25
2 Kristiansand kirkelige fellesråd	11.02.2025	4/25

Saksorientering:

Som redegjort i økonomiplanen 2025-2028, står fellesrådet overfor betydelige økonomiske utfordringer. I 2024 ble en referansegruppe nedsatt av kirkevergen for å identifisere mulige grep for å få økonomien i balanse.

Referansegruppens er valgt med utgangspunkt i å få bredde i perspektiv og innspill:

Navn:	Stilling:	Lokasjon:	Reprenterer:
Irene Hæåk	daglig leder	Søgne	stor menighet
Ing-Marie Røed	daglig leder	Hellemyr	liten menighet
Kathrine Helland	daglig leder	Domkirken	Domkirken
Ben-Tore Beisland	organist	Lund	Tillitsvalgt/ ansatterrepresentant
Sigurd Tveit	kateket	Vågsbygd	Tillitsvalgt/ ansatterrepresentant
Monika Olsen Holt	sogneprest	Lund	Verneombud, prestatjenesten
Nils Terje Andersen	domprost	Domkirken	Domprost, bispedømmelinjen
Kirkevergens ledergruppe	ledelsen	Kirkevergens stab	overordnede føringer: Drift/vedlikehold, økonomi, HR

Rammene for arbeidet i gruppen er som følger:

- Satsinger og prioriteringer i VM-dokumentet gir føringer. Det forutsetter omprioriteringer av eksisterende ressurser.
- Økonomisk balanse uten å legge til grunn ekstra bevilgninger fra kommunen
- I størst mulig grad beskytte kjernevirksomhet
- Samarbeid mellom sokn
- Unngå oppsigelser, men benytte vakanser og naturlig avgang.
- Unngå osthøvelprinsippet, men ha tydelige satsinger og tydelige kutt
- Fellesrådet må få dekket sine kostnader
- Nært samarbeid med bispedømmerådet

Kirkevergens ledergruppe vurderer at det vil være krevende å få til ønskede prioriteringer og mål nedsatt i verdi- og måldokumentet uten samtidig å ta noen større organisatoriske grep og justere på rammer for eksisterende aktiviteter.

Kirkevergen anbefaler derfor fellesrådet om å ta initiativ til at fremtidige organiseringsmodeller utredes i 2025 med mål om å legge til rette for at Kristiansand kirkelige fellesråd kan levere på prioriteringene gitt i mål- og handlingsplan innenfor rammene av en langsiktig bærekraftig økonomi.

Det er et mål at utredningen skal være verdidrevet og mulighetssøkende og ha en god og bred forankring i organisasjonen. Involvering og dialog vil være sentralt. Vedlagt denne saken er en overordnet oversikt over hvordan en planlegger å involvere ulike aktører og interessenter, og tidspunkt for involvering av disse i første fase. Denne planen er et arbeidsdokument som vil bli videreutviklet gjennom prosessen. Det vil også utarbeides en risikovurdering dersom det besluttes å gjennomføre større organisasjonsendringer.

Forslag til vedtak

Fellesrådet ber kirkevergen legge frem en sak i løpet av 2025 med vurdering av fremtidige organiseringsmodeller og tiltak i tråd med målene i VM-dokumentet, og som sikrer økonomisk balanse jamfør vedtatt økonomiplan for 2025 – 2028. Utredningen skal inkludere:

1. En gjennomgang av nåværende organisering og ressursfordeling og identifisering av områder som kan endres, reduseres eller utgå.
2. En vurdering av mulige konsekvenser av foreslåtte endringer, inkludert risikoanalyse.
3. Forslag til konkrete tiltak og prosesser for implementering av endringene.
4. En tidsplan for gjennomføring av de foreslåtte tiltakene.

Møtebehandling

Vedtak

Fellesrådet ber kirkevergen legge frem en sak i november 2025 med vurdering av fremtidige organiseringsmodeller og tiltak i tråd med målene i VM-dokumentet, og som sikrer økonomisk balanse jamfør vedtatt økonomiplan for 2025 – 2028.

Utredningen skal inkludere:

1. En gjennomgang av nåværende organisering og ressursfordeling og identifisering av områder som kan endres, reduseres eller utgå.
2. En vurdering av mulige konsekvenser av foreslåtte endringer, inkludert risikoanalyse.
3. Forslag til konkrete tiltak og prosesser for implementering av endringene.
4. En tidsplan for gjennomføring av de foreslåtte tiltakene.

(Enst.)